

Videokonferences izmantošana

pierādījumu iegūšanai civillietās un komercietās
saskaņā ar Padomes 2001. gada 28. maija Regulu
(EK) Nr. 1206/2001

Praktiskā rokasgrāmata

Eiropas Tiesiskās sadarbības
tīkls civillietās un komercietās

Šo dokumentu ir sagatavojuši Komisijas dienesti un Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komerclietās (<http://ec.europa.eu/civiljustice>).

Atzīstot priekšrocības, ko videokonference var dot pierādījumu iegūšanai pārrobežu lietās, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komerclietās ir sagatavojis šo rokasgrāmatu, lai sniegtu praktisku informāciju tiesnešiem, kā labāk izmantot videokonferences iespējas pierādījumu iegūšanai civillietās un komerclietās saskaņā ar Padomes 2001. gada 28. maija Regulu (EK) Nr. 1206/2001.

Turklāt Eiropas rīcības plāna e-tiesiskuma jomā ietvaros Eiropas Savienības dalībvalstu pārstāvji ir vienojušies sadarboties, lai sekmētu videokonferences iespēju izmantošanu un apmainītos ar pieredzi un paraugpraksi. Šāda veida darbs norisinās esošā tiesiskā regulējuma ietvaros, kā arī tiek ņemtas vērā procesuālās garantijas gan dalībvalsts, gan arī Eiropas Savienības līmenī.

Tādējādi tika izstrādāta rokasgrāmata un buklets par videokonferences aprīkojuma izmantošanu pārrobežu tiesas procesos Eiropas Savienībā.

Šis dokuments papildina minēto informāciju.

Ievads

Ja prasība tiek apstrīdēta, bieži vien, lai pamatotu prasību, tiesai ir jāiegūst pierādījumi. Pierādījumi var tikt iesniegti dažādos veidos, un dažkārt ir nepieciešams noprotināt cilvēkus, piemēram, lieciniekus vai ekspertus. Pierādījumu iegūšana kļūst aizvien sarežģītāka, jo īpaši tad, ja tie jāiegūst no citas valsts. Šķēršļus rada gan fiziskais attālums starp tiesu un noprotināmo personu, gan arī atšķirības dažādu jurisdikciju noteikumos un tiesību aktos.

Šī iemesla dēļ viens no pirmajiem tiesiskās sadarbības instrumentiem civillietās, ko pieņēma Eiropas Savienības Padome, bija Regula (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komercietās. Kaut arī šajā brošūrā galvenā uzmanība ir pievērsta Regulai (EK) Nr. 1206/2001, noteikti jāatzīmē, ka noteikumi par pierādījumiem ir ietverti arī citos instrumentos. Piemēram, Regulas (EK) Nr. 861/2007, ar ko

izveido procedūru maza apmēra prasībām, 9. pants paredz, ka tiesa nosaka sprieduma pieņemšanai vajadzīgo pierādījumu iegūšanas līdzekļus un apjomus saskaņā ar noteikumiem, ko piemēro pierādījumu pieņemamībai. Tā var atļaut pierādījumus iegūt, izmantojot rakstiskas liecinieku, ekspertu vai pušu liecības, tā var arī atļaut pierādījumus iegūt, izmantojot videokonferences vai citu saziņas tehnoloģiju – ja tehniskie līdzekļi ir pieejami.

Atzīstot priekšrocības, ko videokonference var dot pierādījumu iegūšanai pārrobežu lietās, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komercietās ir izstrādājis šo brošūru, lai sniegtu praktisku informāciju un palīdzētu tiesnešiem labāk izmantot videokonferences iespējas. ●

Regula (EK) Nr. 1206/2001

Šī regula nosaka procesuālos noteikumus, lai atvieglotu pierādījumu iegūšanu citā dalībvalstī. Kopš 2004. gada 1. janvāra regula ir piemērojama visā Eiropas Savienībā, izņemot Dāniju. Attiecīgo dalībvalstu starpā tā aizstāj 1970. gada Hāgas konvenciju.

Praktiskā rokasgrāmata ar plašāku informāciju par regulu ir atrodama šeit:

http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_taking_evidence_lv.pdf

Pati regula ir atrodama šeit:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:174:0001:0024:EN:PDF>

Regula attiecas tikai uz civillietām un komercietām, bet to neizmanto tādu pierādījumu iegūšanā, kurus nav paredzēts izmantot uzsāktā vai paredzētā tiesvedībā. Tā paredz divus galvenos veidus nepieciešamo pierādījumu nodrošināšanai. Pirmais veids saskaņā ar 10. pantu paredz, ka vienas dalībvalsts tiesa pieprasa citas dalībvalsts tiesai iegūt pierādījumus. Otrais veids ir minēts 17. pantā, proti, vienas dalībvalsts tiesa

ar tās dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu, atļauj vai tieši iegūt pierādījumus tajā dalībvalstī.

Sīkāka informācija par visu dalībvalstu kompetentajām tiesām un katras jurisdikcijas prasībām ir atrodama Eiropas Tiesiskās sadarbības atlantā:

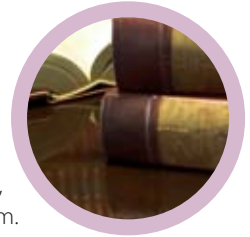
http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_lv.htm

Ja saskaņā ar **10.–12. pantu** tiesa, kas saņem pieprasījumu, apņemas iegūt pierādījumus tiesas, kas iesniedz pieprasījumu, vārdā, šie pierādījumi ir iegūti saskaņā ar dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu, tiesību aktiem un to iegūšanai var tikt piemēroti piespiedu līdzekļi.

Ja tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, vēlas iegūt pierādījumus tieši saskaņā ar **17. pantu**, tā iesniedz pieprasījumu dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu, centrālajai iestādei vai kompetentajai iestādei. Iemesli, kas ļauj atteikt šādu pieprasījumu, ir ierobežoti. Tie ir šādi – pieprasījums neattiecas uz šo regulu, pieprasījumā nav iekļauta visa vajadzīgā informācija vai pieprasījums ir

pretrunā ar dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu, tiesību pamatprincipiem.

Kad dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu, pieņem lēmumu, vai iegūt pieprasītos pierādījumus atbilstīgi 17. pantam, tās centrālā iestāde var precizēt apstākļus, kādos pierādījumi var tikt iegūti. Kad šāds pieprasījums ir apstiprināts, tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, ir atbildīga par personas vai personu pilnvarošānu pierādījumu iegūšanai. Nozīmīga atšķirība, kas tiek piemērota tiešai pierādījumu iegūšanai, ir tāda, ka tie var tikt iegūti tikai brīvprātīgi, nepiemērojot piespiedu līdzekļus. Ja pieprasījumā ir iekļauta personas nopratināšana, tiesai, kas iesniedz pieprasījumu, ir jāinformē attiecīgā persona, ka izpilde notiek brīvprātīgi. ●

Videokonferences izmantošana

Regula mudina pierādījumu iegūšanā izmantot sakaru tehnoloģijas, jo īpaši videokonferences vai telekonferences. Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls ir arī sekmējis videokonferences izmantošanu gan ar praktiskām demonstrācijām savā ikgadējā sanāksmē Lisabonā 2006. gadā, gan sniedzot dalībniekiem informāciju par videokonferences ierīcēm dalībvalstīs. Eiropas Tiesiskās sadarbības atlantā var atrast informāciju arī par to, kurās tiesās ir uzstādītas videokonferenču ierīces.

No 2007. gada jūnija Tieslietu un iekšlietu padome ir apsvērusi uzlabojumus e-tiesiskuma jomā, tostarp videokonferences izmantošanu. Visu dalībvalstu un ES iestāžu pārstāvji ir pauduši atbalstu videokonferences ieviešanai pārrobežu lietās. E-tiesiskuma darba grupa Padomē ir izstrādājusi rokasgrāmatu un bukletu par videokonferences aprīkojuma izmantošanu pārrobežu tiesas procesos Eiropas Savienībā. Šī praktiskā rokasgrāmata ir minētā darba papildinājums.

Neskatoties uz šo pamudinājumu un to, kas jau ir izdarīts videokonferences izmantošanas veicināšanā, ir skaidrs, ka dalībvalstīs tā netiek izmantota vienādā līmenī. Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komercietās, atzīstot priekšrocības, ko videokonference var dot pierādījumu iegūšanai pārrobežu lietās, ir sagatavojis šo brošūru, lai sniegtu praktisku informāciju un palīdzētu tiesnešiem labāk izmantot videokonferences iespējas.

Lai gan ir pieņemts politisks lēmums ņemt vērā dažādus apsvērumus atkarībā no pierādījumu apstrādes veida – vai tos iegūst tiesa, kas saņem pieprasījumu, tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, vārdā vai tieši pati tiesa, kas iesniedz pieprasījumu – ir skaidrs, ka Regula (EK) Nr. 1206/2001 paredz plašāku moderno tehnoloģiju izmantošanu pierādījumu iegūšanai. Regulas 8. apsvērumā ir minēts, ka, “lai tiesvedība civillietās un komercietās būtu efektīva, pieprasījumu iegūt pierādījumus nosūtīšana un izpilde dažādu dalībvalstu tiesās ir jāveic tieši un ar iespējami ātrākajiem līdzekļiem”.

Videokonference ir visefektīvākais veids, kā iegūt pierādījumus tieši. Bez tās lieciniekam ir jābrauc uz citas valsts tiesu, kas iesniedz pieprasījumu, vai arī jābrauc tiesas pārstāvjiem, lai redzētu liecinieku. Tas nenoliedzami sadārdzina procesu, kā arī ir nepieciešams lielāks laika patēriņš. Videokonference ir lēts un efektīvs šo problēmu risinājums. Pastāv iespēja, ka dažās ģimenes lietās videokonferences izmantošana varētu nebūt atbilstīga, tomēr vairumā lietu, uz kurām attiecas regula, videokonferences izmantošanai tiesas sēdē nebūtu jārada grūtības.

Videokonferenču ierīces nav uzstādītas visās civiltiesās katrā dalībvalstī, tomēr dažās dalībvalstīs varētu izmantot videokonferences ierīces, kas uzstādītas citās vietējās ēkās, piemēram, krimināltiesās, cietumos, vai privātās vietās, kur tās ir pieejamas. Dažām dalībvalstīm ir pārvietojamas ierīces, un aprīkojums bieži vien var tikt iznomāts. Laikam ejot, pastāv iespēja, ka aizvien vairāk tiesām būs nepieciešamās ierīces. Protams, jo vairāk vietējām tiesām videokonferences

būs nepieciešamas, jo lielāka iespēja pastāv, ka aprikojums tiks nodrošināts.

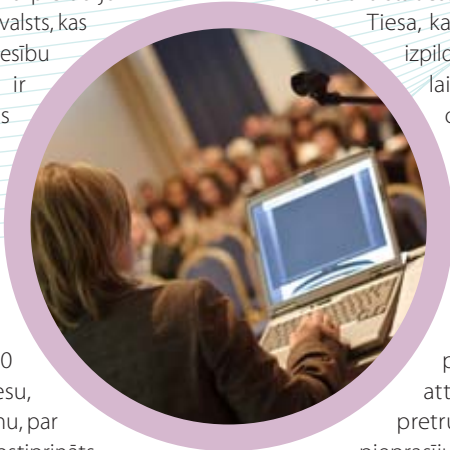
Tiesa, kas vēlas iegūt pierādījumus tieši no liecinieka citā dalībvalstī, var to darīt saskaņā ar regulas **17. pantu**. Šāda pieprasījuma priekšrocības ir tādas, ka pierādījumi var tikt iegūti saskaņā ar valsts, kas iesniedz pieprasījumu, tiesību aktiem. Pieprasījums ir jāiesniedz valsts, kas saņem pieprasījumu, centrālajai iestādei vai kompetentajai iestādei, izmantojot regulas pielikumā atrodamo l veidlapu. Centrālā iestāde vai kompetentā iestāde 30 dienu laikā informē tiesu, kas iesniedz pieprasījumu, par to, vai pieprasījums ir apstiprināts un, ja ir, tad ar kādiem nosacījumiem. Kad pieprasījums par tiešu pierādījumu iegūšanu ir apstiprināts, tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, pilnvaro un nodrošina vienu vai vairākas

personas pierādījumu iegūšanai. Tāpat tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, informē liecinieku, ka pierādījumi var tikt iesniegti tikai brīvprātīgi.

Videokonference ir arī iespējama saskaņā ar regulas **10.–12. pantu**, ja tiesa pieprasa citas dalībvalsts tiesai iegūt tai pierādījumus.

Tiesa, kas saņem pieprasījumu, izpilda pieprasījumu 90 dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Taču tiesa to izpilda saskaņā ar savas dalībvalsts tiesību aktiem. Tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, var lūgt izpildīt pieprasījumu saskaņā ar īpašu procedūru, ja vien attiecīgā procedūra nav pretrunā tiesas, kas saņem pieprasījumu, dalībvalsts tiesību aktiem un ja nav būtisku praktisku grūtību. Šādos gadījumos tiesas, kas iesniedz pieprasījumu, puses un/vai pārstāvji var būt klāt nopratināšanā un piedalīties tajā personiski

vai ar videokonferences starpniecību, ar nosacījumu, ka dalība ir atļauta saskaņā ar pieprasījuma dalībvalsts tiesību aktiem. Tiesa, kas saņem pieprasījumu, nosaka nosacījumus, ar kādiem viņi drīkst piedalīties. ●

Praktiskie apsvērumi

Pieņemot lēmumu, vai un kā iegūt pierādījumus ar videokonferenci, rodas daudz jautājumu. Turpmāk ir izklāstīti šie jautājumi kopā ar atbildēm. Plašāka informācija par situāciju katrā dalībvalstī ir atrodama faktu lapās Eiropas Tiesiskās sadarbības atlantā civillietās.¹

1

Kā es varu zināt, vai dalībvalsts ļaus piedalīties videokonferencē vai tieši iegūt pierādījumus, izmantojot videokonferenci?

Izlasiet informāciju, kas sniegta konkrētās dalībvalsts faktu lapā Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē.

2

Vai pastāv kādi ierobežojumi attiecībā uz iegūstamo pierādījumu veidu vai vietu, kur tiesas sēde notiks, izmantojot videokonferenci konkrētā dalībvalstī?

Izlasiet informāciju, kas sniegta konkrētās dalībvalsts faktu lapā Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē.

3

Kur ir atrodama sīkāka informācija par kompetentajām tiesām, uz kurām attiecas regulas noteikumi?

Dalībvalstu nozīmētās tiesas ir atrodamas Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_searchmunicipality_lv.jsp#statePage0

4

Kā es varu atrast citas dalībvalsts centrālās iestādes vai kompetentās iestādes kontaktinformāciju?

Arī šī informācija ir atrodama Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_lv.htm

5

Ja centrālā iestāde vai kompetentā iestāde apstiprina pieprasījumu iegūt pierādījumus tieši saskaņā ar 17. pantu, izmantojot

videokonferenci, kā es varu atrast tuvāko tiesu vai citas telpas ar videokonferences ierīcēm personas nopratināšanai?

Šī informācija ir atrodama Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_lv.htm

6

Kā uzzināt, kādā valodā jāiesniedz pieprasījums?

Atbilde ir atrodama Dalībvalstu paziņojumu sadaļā Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_otherinfo_lv.htm

7

Kuras veidlapas ir izmantojamas pieprasījuma iesniegšanai?

Ja pieprasījums tiek iesniegts saskaņā ar **10.–12. pantu**, lai piedalītos pierādījumā iegūšanā, izmantojot videokonferenci, jāaizpilda A veidlapa. Pieprasījumi tiešajai pierādījumā iegūšanai saskaņā ar **17. pantu** ir iesniedzami, izmantojot I veidlapu. Šīs un visas pārējās veidlapas saskaņā ar regulu ir atrodamas arī, aizpildītas un iztulkotas, Eiropas Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_filling_lv.htm

8

Kā es varu uzzināt, vai cita dalībvalsts piemēros izmaksas?

Izlasiet informāciju, kas sniegta konkrētās dalībvalsts fakto lapā Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē.

9

Kuram ir jāpaziņo noprotināmajai personai, ka viņai ir jāierodas?

Parasti, ja ir iesniegts pieprasījums piedalīties tiesas sēdē saskaņā ar **10.–12. pantu**, tiesa, kas saņem pieprasījumu, veiks visas nepieciešamās darbības. Ja dalībvalsts ir saņēmusi tiešo pierādījumu iegūšanas pieprasījumu saskaņā ar **17. pantu**, šī dalībvalsts parasti ļauj dalībvalstij, kas iesniedz pieprasījumu, sazināties un veikt visus nepieciešamos pasākumus. Izlasiet informāciju, kas sniegta attiecībā uz katru dalībvalsti Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē.

10

Kā var pārbaudīt noprotināmās personas identitāti?

Izlasiet informāciju, kas sniegta konkrētās dalībvalsts fakto lapā Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē.

11

Vai ir iespējams vai atļauts ierakstīt tiesas sēdi?

Izlasiet informāciju, kas sniegta konkrētās dalībvalsts fakto lapā Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē.

12

Kādi tiesību akti tiek piemēroti pieprasījuma izpildei?

Ja tiesa pieprasa piedalīties videokonferencē saskaņā ar **10.–12.**

pantu, piemērojami tiesību akti ir

dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu, tiesību akti. Tomēr tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, var lūgt īpašu procedūru, ko paredz tās tiesību akti, un tiesa, kas saņem pieprasījumu, izpilda šādu prasību, ja vien attiecīgā procedūra nav pretrunā ar tās tiesību aktiem vai ja nav būtisku praktisku grūtību.

Ja pieprasījums ir saņemts tiešai pierādījumu iegūšanai saskaņā ar **17. pantu**, tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, izpilda to saskaņā ar savas dalībvalsts tiesību aktiem, ņemot vērā, ka nekādi piespiedu līdzekļi nevar tikt piemēroti.

13

Kā iespējams uzzināt, kādā valodā notiks tiesas sēde un, ja ir nepieciešami tulki, kurš ir atbildīgs par viņu nodrošināšanu?

Parasti, ja tiesa, kas saņem pieprasījumu, iegūst pierādījumus saskaņā ar **10.–12.**

pantu, tiesas sēde notiks tās tiesas valodā.

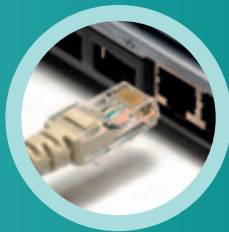
Lai iegūtu plašāku informāciju par tulku izmantošanu un valodu, kas tiks izmantota tiešai pierādījumu iegūšanai saskaņā ar **17. pantu**, apmeklējiet attiecīgās dalībvalsts sadaļu Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē.

14

Kādu papildinformāciju cita dalībvalsts pieprasīs?

Izlasiet informāciju, kas sniegta konkrētās dalībvalsts faktu lapā Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē.

Eiropas Tiesiskās sadarbības
tīkls civillietās un komercietās

Kontaktdrese

Eiropas Komisija
Tiesiskuma, brīvības
un drošības ģenerāldirektorāts
Eiropas Tiesiskās sadarbības
tīkls civillietās un komercietās
Rue du Luxembourg, 46
B-1000 Bruxelles

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>